

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ДИРЕКЦИЯ "ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА"
ДОБРИЧ 9300,
ул. "Независимост", №7, ет.5

До
Областен управител
на Област Добрич

ОБЛАСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ ДОБРИЧ	
Вх. №	РД-09-2312
Дата:	05.12.2012г.

ИА "ГЛАВНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА" ДИРЕКЦИЯ "ИТ" - гр. Добрич	
Изм. №	0044-7219
Добрич:	03.12.2012г.

До
Областен съвет по условия на труд
Област Добрич

Уважаеми господин Желязков,

Предоставям на Вашето внимание и на вниманието на ОблСУТ Анализ на условията на труд и трудовия травматизъм в Област Добрич по данни от контролната дейност на Д „ИТ“ – Добрич през 9-те месеца на 2012 година.

Приложение: съгласно текста.

С уважение,

Директор Д"ИТ":

(инж. Мл. Мартинов)

АНАЛИЗ

на условията на труд и трудовия травматизъм в Област Добрич по данни от контролната дейност на Д „ИТ” – Добрич през 9-те месеца на 2012 година

През деветте месеца на 2012 г. в Д „ИТ” – Добрич се изпълняваха задачите произтичащи от годишния план на инспекцията и от характера на дейността на инспекцията по труда. В резултат на инспекционната дейност бяха извършени 996 проверки при 1179 за същия период на 2011 г., от които 513 по мерките от програма 1 от плана за 2012 г. при 550 през 2011 г., 236 във връзка с проучването и решаването на искания и сигнали при 325 за 2011 г., 250 за проверка на предписания от предходни проверки при 225 за 2011 г., 8 по повод на извънредни кампании, 12 за разследване на трудови злополуки, 30 по нареждане на висшестоящата организация. Планираната инспекционна дейност представлява 51,5% от общата (при 47% за същия период на 2011 г.), а непланираната – 48,5%, в т.ч. последващ контрол – 25% , по искания и сигнали – 23,5%. В резултат на проверките са констатирани 4012 нарушения на трудовото законодателство при 3823 за 2011 г., приложени са 3876 принудителни мерки, в т.ч. 3850 по КТ, 3 по ЗНЗ и 23 по ЗДСл. За така констатираните нарушения са съставени 202 акта за нарушения на трудовото законодателство при 282 за същия период на 2011 г.

През разглеждания период са постъпили 318 искания и сигнали за нарушения на трудовото законодателство, разгледани и решени 310, като тези данни за 2011 г. са - 395 постъпили и 336 решени искания и сигнали. За деветте месеца на 2012 г. в Д „ИТ” Добрич са постъпили 31 искания по чл.62, ал.4 от КТ при 52 такива искания за същия период на 2011 г. Също така бяха разгледани и искания за работа на непълнолетни лица, по чл.302 и 303 от КТ – 180 броя при 221 за 2011 г., по чл.333 от КТ – 10 броя и 13 броя за извършване на взривни работи. Регистрирани бяха 77 КТД и анекси към тях, възстановени бяха 21 изгубени или унищожени трудови книжки. Едновременно с това в инспекцията има и постоянно действаща приемна за граждани, работници, служители, работодатели.

Работата по приемане на декларациите по чл.15 от ЗЗБУТ премина нормално, като бяха приети и обработени 1527 декларации и 3123 уведомявания за липса на промяна в обстоятелствата за 2011 г.

През периода, който анализираме, Д „ИТ” – Добрич работи с двама инспектори по малко и един началник отдел с непълнен норматив, ползвани платени годишни отпуски в т.ч. и за предходни години, но всеки служител положи необходимите усилия, за да не се допусне изоставане, както в изпълнението на плановете, така и на неплановите задачи.

1. Спазване на законодателството в областта на осигуряване на ЗБУТ.

През деветмесечието на 2012 г. Д „ИТ” – Добрич е извършила проверки в 724 предприятия, от които 573 с повече от 1 нает работник. От тях предприятията с направена оценка на риска са били 566 или 98,7% от общия брой предприятия с повече от 1 нает работник. За същия период на 2011 г. са проверени 857 предприятия, от които 712 с повече от един нает работник, като от тях с направена оценка на риска са били 704 предприятия или 98,9%. Тези данни показват, че по отношение изпълнението на изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд за оценка на риска за здравето и безопасността на работещите през 2012 г. имаме запазване на постигнатото ниво. Предприятията с повече от 1 нает работник, в които е установено, че са без изготвена оценка на риска за здравето и

безопасността на работещите са само 13 на брой и са по едно от няколко икономически дейности. Тук влизат, предимно работодатели, които не са проверявани до момента или такива, които не упражняват дейност на територията на Р България. С утвърдена програма за отстраняване или намаляване на установения производствен риск са 553 работодатели – 96,5% от общия брой предприятия с повече от 1 нает работник. Представената по време на проверките документация по оценката на риска в предприятията с повече от 1 наети работници през деветмесечieto на 2012 г. е била пълна при 510 или 90,1% от случаите. Най-честите непълноти са: към оценката на риска не са приложени протоколи, които да удостоверяват съответствието на факторите на работната среда и безопасността на работното оборудване с нормативните изисквания; не са обхванати някои работни места или дейности; не са идентифицирани определени опасности и не е оценен рискът от тях. В други случаи работодателят е въвел в експлоатация ново оборудване, рискът от което не е оценен и е необходимо оценката да бъде допълнена.

Работодателите, които имат осигурено обслужване от СТМ са 569 – 99,3% от общия брой предприятия с повече от 1 нает работник. Достигнатите показатели в тази насока са максималните, тъй като изискванията на ЗБУТ се познават от преобладаващата част от работодателите и са изпълнени в един по преден период.

Работодателите, които имат определено длъжностно лице по БЗР са 569, като само 34 са щатните длъжностни лица или специализирани служби, а останалите са предимно самите работодатели или длъжностни лица по съвместителство.

Предприятията с изградени КУТ/ГУТ през 2012 и 2011 г. са с почти еднакъв относителен дял от общия брой предприятия и през двата периода, като следва да се отбележи, че тяхното изграждане и съществуване е почти само на хартия. Всички КУТ, които в началния период от учредяването (1997 – 2000 г.) им изпълняваха дейностите по чл.29 от ЗБУТ към настоящия момент не съществуват. Към момента действащи КУТ/ГУТ има в някои предприятия на бюджетна издръжка или в големите търговски вериги, мобилни оператори и някои други дейности.

Като цяло дялът на предприятията с повече от един зает работник/служител, които са изпълнили основните изисквания за осигуряване на ЗБУТ е 88,6%, като това снижение спрямо данните за извършена оценка на риска, осигурено обслужване от СТМ и изграден орган по БЗР се дължи най-вече на показателя – изграден КУТ/ГУТ, в което изискване работодателите в микропредприятията не виждат смисъл.

Работещите при условия на труд неотговарящи на санитарно-хигиенните норми през деветмесечията на 2012 и 2011 година са от порядъка на 3% от общия брой работещи в проверените предприятия. Не се очертават тенденции за промяна в параметрите на работната среда, както в посока на влошаване, така и в посока на подобряване.

С цел установяване съответствието на данните характеризиращи условията на труд през зимния и летния период са правени контролни измервания от Д „ИТ” най-вече на микроклимата в някои предприятия за производство на облекло, обувки и ресторанти. Не бяха установени случаи на превишаване на допустимите норми по отношение на температурата в работните помещения. Отраслите и предприятията през анализирания период са били предмет на контрол, като акцентът е бил най-вече върху взетите мерки, които да намалят вредното въздействие на условията върху здравето на работещите и контрола върху изпълнението на тези мерки.

Данните за нарушенията по осигуряване на ЗБУТ през двата отчетни периода – деветмесечията на 2012 и 2011 г. са следните:

Нарушения по видове	Брой нарушения по деветмесечия - относителен дял спрямо общия брой нарушения по ЗБУТ	
	2012 г.	2011 г.
Общ брой нарушения по ЗБУТ;	1627	1633
По организацията на дейността за осигуряване на ЗБУТ;	1113 – 68,4%	1139 – 69,7%
- в т.ч. неизпълнени предписания.	17	4

По безопасността на работното оборудване;	365 – 22,5%	271 – 16,6%
- в т.ч. неизпълнени предписания.	2	1
По хигиената на труда;	149 – 9,1%	223 – 13,7%
- в т.ч. неизпълнени предписания.	1	3

От така представените данни е видно, че не се наблюдават особено големи различия между двата периода по отношение на групите нарушения свързани с осигуряването на ЗБУТ. Като цяло нарушенията по осигуряване на ЗБУТ представляват 40,5% от общия брой нарушения през деветте месеца на 2012 г., докато за същия период на 2011 г. те са 42,7% от общия брой нарушения.

По отношение на обхвата на различните икономически дейности е налице запазване на тенденцията за обхващане на възможно най-широк кръг от предприятия от различни икономически дейности. През деветте месеца на 2012 г. проверените предприятия са от 62 икономически дейности, за 2011 г. са от 59 икономически дейности. За деветмесечието на 2012 г. проверените за пръв път предприятия от общия брой проверени предприятия са 153 или 21,1% при 24,5% през 2011 г.

Основната част от проверените през 2012 предприятия са от категорията на МСП - 98%, като тези с персонал до 9 заети лица са 60% от общия брой проверени предприятия.

Като цяло и през двата анализирани периода са обхванати всички предприятия на територията на областта, които имат характер на определящи за облика на икономиката.

2.Трудов травматизъм.

Текущите данни за трудови злополуки на база на подадените в НОИ декларации и издадените разпореждания за приемането им не показват увеличение през деветте месеца на 2012 г. спрямо същия период на 2011 г.

Показател	2012 год.	2011 год.	2010 год.
Трудови злополуки – общо	39	56	52
Трудови злополуки по чл.55, ал.1	32	41	42
Трудови злополуки по чл.55, ал.1 предизвикали смърт	0	1	1
Трудови злополуки по чл.55, ал.1 предизвикали инвалидност	0	1	0

Общо за деветмесечието на 2012 г. в РУСО – Добрич са подадени 39 декларации за трудови злополуки, от които 32 са по чл.55, ал.1 от КСО, т.е. това са трудовите злополуки станали по време на работа. Същият показател за 2011 г. е 41 трудови злополуки. Най-често злополуките по време на работа са предизвикани вследствие на:

- подхлъзване и падане от същото ниво при движение по хлъзгави и заледени участъци през зимния сезон;
- падане от височина, поради невзети мерки за безопасност при работа на височина;
- удар от падащ предмет, поради организационни слабости по време на работа, несъобразени действия на работещите, липса на подходящи ЛПС (обувки противохлъзгащи);
- притиснати части от тялото от движещи се машини или части от тях поради несъобразени действия от страна на работещите, липса на инструкции за конкретната работа, липса на правоспособност или недостатъчен опит.

3.Периодичен контрол.

Периодичният контрол е предмет на проверките по **мярка 2** от плана за 2012 г. За деветмесечието на 2012 г., са извършени 9 проверки при план 9. Общо при проверките са констатирани 58 нарушения на трудовото законодателство, в т.ч. 29 по организацията на дейността за осигуряване на ЗБУТ, 23 по БТ и 6 по ХТ.

С изключение на „Евроманган” АД в останалите проверени предприятия не се констатира особени нарушения касаещи безопасността и здравето при работа.

4. Спазване на законодателството в областта на трудовите правоотношения.

Данните за нарушенията по трудовите правоотношения за отделните деветмесечия на 2012 и 2011 г. са следните:

2012 г. – 2359 нарушения от общо 4012 нарушения – 58,8%

2011 г. – 2186 нарушения от общо 3823 нарушения – 57,1%.

Налице е продължаващата тенденция за увеличаване на дяла на нарушенията свързани с трудовите правоотношения констатирана и от предишни години.

Разгледани по групи нарушенията по трудовите правоотношения и съпоставени за двата периода изглеждат по следния начин:

По възникване на трудовите правоотношения, в частност на чл.61, ал.1 от КТ; чл.1, ал.2 и чл.62 от КТ; чл.63, ал.1 и ал.2 от КТ общо през деветмесечието на 2012 г. са констатирани 89 нарушения при 181 през същия период на 2011 г. Следва да се отбележи, че част от нарушенията са квалифицирани като маловажни поради следните причини: Много често работодателите реагират веднага по време на проверките и регистрират по електронен път трудови договори в деня на проверката, като по този начин незабавно отстраняват нарушенията изразяващи се в липса на трудов договор. Много малко са работодателите, които решават, че няма да сключат трудови договори, а ще отстояват позицията за работа по граждански договор за изработка.

Другите нарушения по възникването на трудовите правоотношения са на чл.66, ал.1 от КТ – 83 броя и са свързани със задължителното съдържание на трудовите договори – данни за лицето, работодателя, определяне на размер на основно и допълнително възнаграждение, място на работа, размер на отпуска и срок на предизвестие. Нарушения на чл.4 от Наредба №5 също се срещат нерядко – 43 броя. Най-голям е броят на квалифицираните като други нарушения по трудовите правоотношения – 135 броя, които макар и много на брой не засягат в голяма степен възникването на трудовите правоотношения. Всички тези данни са почти без промяна спрямо същия период на 2011 г.

Нарушенията регламентиращи работното време, почивките и отпуските през 2012 г. са 216 при 169 през 2011 г. Този тип нарушения са концентрирани почти изцяло в предприятия занимаващи се с търговия, хотелиерство и ресторантьорство. По принцип считаме, че тези нарушения са едни от най-масовите, но тяхното откриване е възможно само ако работодателите водят отчет на присъствието на работниците си, което пък по закон до скоро не беше задължително. С промяната на КТ от 30.07.2010 г. работодателите се задължиха да държат в обектите на контрол документите, които имат отношение към работното време на персонала, както и поименни графици за работа при сумирано изчисляване на работното време. В групата на тези нарушения най-голям е броят на т.нар. други нарушения – заповеди за сумирано изчисляване на работното време, липса или непълнота на ПВТР, графици за работа на персонала и др. Единични са нарушенията касаещи въвеждането на удължено, непълно или намалено работно време.

Нарушенията свързани с полагането и отчитането на извънреден труд са 13 броя и са свързани предимно с воденето на специална книга и отчитането на положения извънреден труд пред инспекцията по труда. Много често полагането на извънреден труд се прикрива като не се водят присъствени форми или се представя частичен график при условията на сумирано изчисляване на работното време, от който не може да се направят категорични изводи за полагане на извънреден труд.

Малък е също броят на нарушенията свързани с почивките – 2 броя и отпуските – 34 броя.

Нарушенията на трудовото законодателство регламентиращи заплащането на труда през 2012 г. са 803 или 34% от общия брой нарушения регламентиращи трудовите правоотношения при 685 или 31,3% през 2011 г. Нарушения от този тип се срещат в по-широк кръг икономически дейности – „производство на хранителни продукти“, „производство на напитки“, „производство на облекло“, „строителство“, „търговия“, „хотели“, ресторанти“, „дейности по охрана и разследване“, „производство на метални изделия“. Нарушенията свързани със заплащането на труда се установяват, както при планираната инспекционна дейност, така и при сигналите и исканията. Исканията в

основната си част се отнасят до неизплатени трудови възнаграждения и обезщетения свързани с прекратяването на трудовите правоотношения, както и проблеми свързани с размера на трудовото възнаграждение, когато заплащането е според изработеното и са най-вече от предприятия от икономическите дейности „производство на облекло“, „строителство“, „търговия“, „хотели“, „ресторанти“, „производство на хранителни продукти“, „транспорт“, „растениевъдство, животновъдство и лов“. В някои икономически дейности исканията за неизплатени заплати и обезщетения идват от определени предприятия, които изпитваха и продължават да изпитват затруднения в изплащането на трудовите възнаграждения на персонала си. В тази връзка най-голям е броят на нарушенията на чл.128 от КТ – 531, следват тези с изплащането на допълнителни възнаграждения за работа на официален празник, за нощен труд и др.

През 2012 г. не са установени нарушения относно закрилата на труда на непълнолетните лица.

ДИРЕКТОР Д"ИТ":

(инж. Мл. Мартинов)